

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

A katolikus nagygyűlés után.

Külső fényben és eszmei tartalomban egyformán gazdag volt a harmadik katolikus nagygyűlés, mely újabb munkaprogramot adott a katolikus szellemű társadalmi tevékenység munkásainak.

A tanácskozasok tengelye ez alkalommal két sarkalatos kérdés körül forgott. Az egyik az egyleti működést ölelte fel, a másik a szövetkezeti ügyet. Évtizedek óta uralkodik ez a két kérdés az összes társadalmi érdekek felett, de legnagyobb aktualitással most lép előtérbe mind a kettő, a 20 ik század elején, mely az egyleti életnek és a szövetkezésnek százada lesz. A mult század a hatalom és az anyagi erő nagy testületeit, az államot és a tőkét emelte a polgári társadalom érdekei fölé, központosítással és kartellekkel nyomta el az autonóm jogkörök erőit és az egyéni boldogulás javítására irányuló törekvéseket.

A hatalom és az anyagi erő testületeivel szemben a polgárok már a mult század vége felé megéreztek a társulás és a szövetkezés szükségét. Ha az állam mindent központosít, ha magához ragadja a tanügyet, a közigazgatást és a rendszert, ha belenyúl a szegényügy rende-

zésébe, a közegészségi állapotok szabályozásába, harendőriszempontokból felügyel a közérkölcösségre és ha mindezen hatáskörökből, melyek közül a legtöbb az állami beavatkozást nem nélkülözheti, kizárja a polgárok részvételét, akkor csak nagyon természetes, ha a polgárok részint a túlerős állami befolyás ellensúlyozására, részint az állami hatáskörből kiszorított érdekeik végelmére egyletekbe sorakoznak, hogy közös erővel elérjék azt, a mit az állam központosító hatalmával szemben egyesek nem valósíthatnának meg.

Igy keletkeznek az iskolaegyletek, melyek az oktatásszabadság védelme alatt óvják a tanügy terén a vallásérkölcsei érdekeket, az egyháznak az ifjuság nevelésében kezére járnak, a hitvallásos iskolák jogai felett őrködnek, ezen iskolák anyagi és szellemi javát lehetőleg előmozdítják. Így keletkeznek a szegények istápolására, az irgalmasság műveinek terjesztésére, a szenvedő emberiség bajainak orvoslására szolgáló különféle társulatok és egyesületek, melyeknek mindenike a társadalmi önségely nagy elvén alapszik.

Egy-egy házgot pótolnak ezek az egyletek azon a nagy művön, melylyel az állam a társadalmat szervezni, fejleszteni és irányítani törekszik. A mit az állam

észre nem vesz, a mit elhanyagol, vagy rosszul alkot meg, a mit szükségtelenül magához ragad, vagy jogtalanul elfoglal, azt az egyletek felkarolják, javítgatják, a társadalomnak visszaszerzik, vissza hódítják. Munkatársai az államnak és egyuttal közegek, tényezők, melyek a társadalom legbensőbb életéből veszik a korrektívumot a hibás állami alkotások javítására. Ezzel a munkakörrel a társadalom kárpótolja magát azért a tevékenységért, melyet a közéletben mindaddig kifejtett, a míg az anyagi és szellemi érdekek legfontosabb szálait kezében tartotta.

És miként az állam központosító irányzata szükségképen az egyleti tömörülés feladataihoz vezeti a társadalmat, úgy a nagy tőkénék az egyéni jólét fellendülése ellen irányuló politikája és fellépése szövetkezeti társulásra serkenti a polgárokat.

A pénznek az élelmi szerek és egyéb életcikkeknek megdrágítása, a nyers termények árának mesterséges leszorítása hitel, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek alakítására sarkalja a mezőgazdák, az iparosokat, részben az értelmi osztályokat is, hogy a szövetkezés által gátat vessenek az uzsora, a tisztességtelen kereskedelem kalózkodása, az életnek

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az anygalka.

Írta: **Sienkiewicz Henrik.**

(Vége.)

Hallgatag némaság állott be, melyet félbeszakított lovak dobogása és egy hang az ajtó előtt:

— Brrr!

A kocsimába bejött Margula István égő lámpással a kezében, a lámpást letette az asztalra, kezét kezdé dörzsölni, hogy megmelegítse és így szolt:

— Kérek egy üveget!

— Margula, — megszólalt Kulikné, — elviszed a lányt Lescsinecre?

— Persze hogy elviszem, hiszen meg van hagyva nekem.

Aztán végignézte az asszonyokat és hozzátéve:

— Már nem egy üvegnek a nyakára hágtatok, ugye...?

— A mennykő üssön beléd! — válaszolá Kulikné. — Inkább a leányra vigyázz. Ő árva. Tudod te ki öröklik az árvák fölött?

István jónak tartotta, nem válaszolni. Kiüríté az üveget, eltorzította az arcát és mondá:

— Hisz az tiszta víz! Adjon abból a másikkól.

A kocsimáros öntött a másikkól. István kiitta.

— Eh! ez már ér valamit! Margulát ugyanaz a veszély fenyegette, a mely röviddel előbb utólérte az asszonyokat. Ugyan ebben az időben a lupiskori nagybirtokos terjedelmes cikket irt egy komoly lap számára:

„Az italmérségi engedély korlátozásáról, mint a kivándorlás megakadályozásának első feltételéről;” mig István így teljesítette ezt az első feltételt, még pedig abban a kocsimában, a melynek tulajdonosa ugyanaz a nagybirtokos volt.

Kiürítvén vagy öt üveget, teljesen megfelejtkezett a lámpásról, melynek gyertyája rég kialudt, hanem kezénél fogta a kis lánykát és mondá:

— Gyere kölyök!

— Az asszonyok szintén aludtak a szögletben, senki sem áldotta meg a távozó Mariskát. Anyja Lupiskorban maradt a sirban és ő távozott Lescsinecre.

Kimentek, felültek, Margula egyet kiáltott

a lovakra: „tio” és elhajtattak. A szán kezdetben nehezen ment a sáros utcán, hanem aztán kiértek tágas, hóval fedett mezőre. Könnyedén mentek, a hó puha volt; időközönként a távolban kutyák ugatása volt hallható.

Mentek-mendégéltek. Margula hajtotta a lovakat és dudolt valami énekfelét. Nemsokára megszűnt, hanem kezdett jobbra-balra bolytogni nehéz fejével és elaludt. Mariska nem aludt, fázott. Tágra nyílt sötét szemeivel nézett a messze távolba. Arra gondolt, hogy „a mamája meghalt”, és erre gondolván látni vélte anyja halvány, beesett a arcát, a melyet ő oly kimondhatatlanul szeretett. S ezt most a sirba tették. E gondolatnál sirva fakadt volna a fájdalomtól, hanem, mivel egész testében reszketett, sirva fakadt — a hidegtől.

Nem volt ugyan fagy, hanem a levegő nyirkos és hideg vala. István legalább belülről befűtött a lupiskori kocsimában. Nem hiába jegyezte meg cikében oly találóan a lupiskori kocsima tulajdonosa, „hogy a pálinka télen felmelegíti az embert és népünk egyedüli vigasza, s azért azt tőle teljesen elvonnunk nem lehet.” Istvánnak bizony most olyan vigaszt nyújtott, hogy semmi sem szomoríthatta el.

Nem szomorította el őt végtére az sem

olyan megdrágítása elé, mely a különböző társadalmi osztályokat létfeltételeikben támadja meg.

Ilyen viszonyok behatása alatt indult meg egész Európában az egyleti és szövetkezeti mozgalom, mely nálunk a múlt században még csak csecsemőkorát élte. Erejének teljességét a jelen században fogja kifejteni, ekkor fogja aratni azokat a sikereket is, melyek a kulturális, jótékonyági és gazdasági czélokra szövetkezett polgárok és társadalmi osztályok érdekeinek megvédése, jólétének kifejlesztése révén a nemzeti erősbödés szemmel látható eredményeiben fognak kitünni.

Ez okból örömmel üdvözöljük a harmadik katolikus nagygyűlés munkásságát, mely az egyleti és szövetkezeti ügy körül központosulva, mindkét irányban az életrevaló tervek és eszmék sokaságát vetette felszínre és rámutatott sok olyan teendőre, intézkedésre, melyek ha végrehajthatnak, határköveit képezhetik az egyleteink és szövetkezeteinkre felvirradó virágzás korszakának.

De a lelkes, eszmegazdag tanácskozások után ott állunk most már a végrehajtás nagy feladata előtt. Nézetünk szerint ez nem szülhet nehézséget, ha a már rendelkezésünkre álló egyleti és szövetkezeti szervezetekben rejlő erőt szorgalmasan felhasználjuk.

Csak akarnunk kell és minden katolikus egylet, minden keresztény szövetkezet gócpontjává válhatik annak a munkásságnak, melyet a nagygyűlés körvonalozott. A városi katolikus körök például felkarolhatják az irodalom és a sajtóügyét, részt vehetnek a jótékonyági és a szociális egyletek munkájában. A falusi katolikus körök kezükbe vehetik a szövetkezeti szervezést, kiterjeszthetik tevékenységüket mindazokra az érdekekre, melyeknek istápolásával ujabban a gazdakörök foglalkoznak. A hitbuzgalmi egyletek a hitélet emelésére és ápolására szolgáló javaslatok

végrehajtása körül buzgólkodhatnak. A jótékonyági egyesületek a charitatív jellegű alkottások szervezését vezethetik.

Tekintsünk bármely irányába a katolikus munkásságnak, mindenütt találunk értékes erőket, melyeknek felhasználásával a nagygyűlés programját üdvös intézmények alakjában az életbe átvihetjük.

Erős akaratot kívánunk tehát a katolikus egyesületek vezetőinek és munkára kész lelket.

Megyei hivatalos lapok. Félhivatalos oldalról jelentik, hogy a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény végrehajtása alkalmából kiadandó miniszteri rendelet értelmében, minden törvényhatóság köteles lesz hivatalos lapot alapítani. E hivatalos lapok a megyei hivatalos közleményeken kívül más nem fognak közölni s ugyanolyan irányban lesznek szerkesztve, mint az országos hivatalos lap, a Budapesti Közlöny.

Értesülésünk szerint a híresztelt intézkedés, már mint teljesen megérlelődött eszme és mint kész terv vár végrehajtásra a belügyminiszteriumban.

A tervezett intézkedéssel nagy anomáliának vet véget a miniszterium és kirívó igazságtalanságot szüntet meg. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy minden törvényhatóságnak volt ugyan egy hivatalos lapja, de az egyszersmind pártlap volt, mely az uralkodó szabadelvű-párt érdekeit szolgálta. Megesett az is, hogy ezek a hivatalos megyei lapcskák szépen elhelyezkedtek szűkebb érdekkörök védőszárnyai alatt, és egy-egy megyei klikknek a vizein evezgeltek. A költségeit pedig ezeknek a párt, vagy klikk organumoknak jelentékeny részben a községek fizették.

Ilyképen azután bekövetkezett az a gyönyörűségi állapot, hogy valamely két harmad részben vagy teljesen ellenzéki község, anyagilag támogatta a megyei szabadelvű-párt lapját, mely az ellenzékét és annak vezetőit szidta, gyalázta, a népet a szabadelvű táborba toborozta. Valóban csak hagyományos nembánomság mellett volt lehetséges az, hogy az ellenzék ilyesmit tűrt, az őt mardosó mérges kigyókat kebelén melengette, táplálta.

Senkinek sem lehet kifogása az ellen, sőt mindenki természetesnek találja, ha a szabadelvűpárt helyi érdekű, az egyes törvényhatóságok területére szorító lapokat alapít, ezeket hiva-

talos lapjainak elismeri, de méltóztassék a t. szabadelvű-pártnak ezen lapok költségeit a saját zsebéből fedezni. A községeknek úgyis nagy terheik vannak, s ha mégis elkerülhetetlen, hogy valamiféle lapra előfizessenek, legyen az kizárólag hivatalos lap, törvények, rendeletek és intézkedések tára, mely közérdekű tartalmával mindenkinél egyformán használható.

Részünkről tehát a tervből vett miniszteri rendeletnek csak örülni tudunk, annak helyességét, méltányos voltát szívesen elismerjük.

A Szt. Imre internátus megnyitása.

A magyar katolikusok őszi hadgyakorlatának, nagygyűlésének keretében egy fontos ünnepély játszódtott le. F. hó 15-én Városey dr. szekesfejevári püspök megáldotta a Szt. Imre internátus házat, Ifj. Zichy János gróf pedig sikerült ünnepély keretében átadta hivatásának. A nagygyűléseken hozott elvi és praktikus határozatok között ime egy testet öltött íge! Akadtak végre férfiak, a kiket az Isten malasztja megtanított arra, hogyha a magyar társadalommal újra meg akarjuk ujttatni keresztelési fogadalmát, kezdjük a téritgetést, a missiót elsöben a növö ifjuságon. A Mária-kongregáció nevelö-intézete után a Szt. Imre internátusát áldják meg. Ott a gyermek-ifjakat nevelik égi Anyjuk pártfogása alatt, itt a felnött, komoly ifjakat Szt. Imre barátságára szoktatják. Melyik a fontosabb? Nem tudok a kérdésre megfelelni. Mind a kettö fontos, mind a kettö égetöen szükséges. A gyöngéd, hajlékony gyökérszálak célszerű elhelyezése és a törzs erőteljessége egyaránt zálogai a virágnak és gyümölcsnek. Ebben a derék, nagy munkában van alapja és kezdete Magyarország régi, vallástalan embereinek ujjakkal, katolikus művelt férfakkal való fokozatos felcserélésének. Leibnitz mondta, jól mondta: „A ki az ifjakat neveli, a társadalmat regenerálja.“ És utána mondjuk: a ki a katolikus ifjakat neveli, a katolikus társadalmat regenerálja.

Ezt mondta Városey püspök is: „Ha majd az oknyomozó történetíró kutatja, honnan indult ki azon mozgalmak, a melyek Magyarország képét a XX. század elejétöl kezdve mindinkább megváltoztatták, megszüpítették; elvezeti öt majd egy hatalmas fonál az Üllöi-ut 22. száma alá, ide önök közé, kedves ifjak. Mert a katolicizmus hódító útjában várakat épít, a melyekben katonáit, hitvallóit, és ha kell, véruket hullató vértanuit neveli, tartogatja. Önök pedig egy ilyen

hogy a lovak a szánt feldöntötték, Felébredt ugyan, hanem nem tudta, hogy mi történt.

Mariska ébreszteni kezdé öt.

— István!

— Mit ordítsz?

— Felfordultunk.

És István kérdé: „mi fordult fel? üveg?“ és elaludt végleg

A lányka leült a szán mellé. Nemsokára azonban átfázott teljesen, tehát újra kezdé ébreszteni az alvót:

— István!

Semmi válasz.

— István, fázom!

Egy perc múlva ismét:

— István, megyek gyalog.

Végre ment. Azt hitte, közel van Lescsinechez. Az utat ismerte, minden vasárnap ment erre templomba anyjával. Hanem most egyedül kellett mennie. Világos vala akárcsak nappal. Mariska nézett a homályos erdőbe. Köröskörül csend honolt, a mi borzalommal tölté el a lánykát. A fák ágain még itt-ott olvadozó hó volt, a melyből a víz nagy cseppekben hullott alá. Ha-

nem ez volt az egyedül hallható hang. Különbö köröskörül esend és némaság.

Szellö nem fúj. A fák ágai meg sem mozdultak. Az egész természet téli álmát aludta. Úgy látszott, hogy a hótakaróval fedett föld, a néma erdő és a beláthatatlan menyboltozat valami nagy — néma lény. Olvadás ideje vala. Az egyedüli élő és eme hatalmaságok közepette mozgó lény a kis Mariska volt. Jó és becsületes erdő! Azok a fákról aláhulló cseppek tán a részvét könnyei voltak. A hatalmas fák részvétet éreztek a kis tereméssel szemben. Ö gyenge és elhagyatott, éjnek, hónap és erdőnek közepette egyedül tör előre — tele reménynyel.

Csak a világos éjjel látszott neki oltalmat nyujtani. Valami lélekemelő van abban, ha valami, a mi gyenge és erőtlén, dacol a hatalmas elemekkel. Az Istenbe vetett bizalom erősíti öt. A lányka hosszú ideig ment már, elfáradt. Igen akadályozta öt a menésben a nagy csizma, melyet nehezen lehetett a hóból kihúzni. Hozzá a kezei sem voltak szabadok: egyikkel tartotta a nagy kendőjét, másikban a Kuliknétöl kapott tiz garast. Félt, hogy elejti a hóba. Már hangosan is kezdett sírni; de rögtön elhallgatott, mintha meggyözdödni akarna, nem hallgatja-e öt valaki? Hallgatta öt — az erdő.

A fák ágairól a vízecseppek búsan hulltak alá. A lányka egyre lassabban ballagott. Tán eltévedt? Ugyan hogyan?! Az út tágas és két fásor között vezet. A lánykán az álmoság ellenállhatatlanul eröt kezdett venni.

Egy fa tövében leült. Szemeckéi lecsukódtak. Néha úgy tűnt fel neki, hogy a temetöböl a fehér úton feléje közeledik az anyja. Senki sem jött. A gyermek mégis meg volt gyözdödvé, hogy valakinek jönni kell. Kinek? — Az anygalkának. Hiszen az öreg Kulikné mondta, hogy „az anygalka“ örködik fölötte. — Mariska ismerte öt. Látott egy festett anygalkát anyja szobájában liliummal a kezében és szárnyakkal.

Eljön nemsokára. A fák ágairól a vízecseppek mind süröbben hulltak alá. Tán szárnyaival veri le öket. — Csend! biztosan jön valaki; a hóban könnyed, de gyors lépések zaja hallható. A gyermek telve reménységgyel felemelte álmos szemecskéit...

Mi az!!

A gyermekre semeit mereszti valami csunya, három szögletes fej, hosszú fülekkel... ocsmány, borzasztó....

Ford. Buday József.

várnak az őrsége." Igen, ez ugyanazon gondolat, melyet Gerard mint az egyetemi ifjak képviselője mondott a közelmúlt hetekben a namuri eucharisztikus-kongresszuson: „Az ifjuság földadata az Ursten számára megmenteni a XX. századot." Ily nagy eszméket csak a malaszt érlel meg, csak a malaszt tehet tudatossá. Üdvözöljük tehát azon hősokeket, kik a malasztot kapták, szavát megértették, gondolatát testbe öltötték. Büszkeséggel és szinte irigységgel, nemes irigységgel, gondolunk rájuk. Szinte irigyeljük, hogy e nagy munkát az Isten csak rájuk bízta, minket meg belőle kizárt. Pedig részt vehet benne mindenki: világi és pap egyaránt. Toborozzunk az új várba katonákat. És ha minden ifjút nem is vihetünk be, hát igyekezzünk pótolni az internátust a saját munkásságunkkal. Mindenkinek természetes törekvése, hogy környezetét, sőt minél több embert a saját lelkének képmásává alakítsa, gyurjon át.

Ezt a természetes hajlamot használják fel a művelt világiak és papok ifjaink katekizálására. Vegyék kezükbe a gyöngéd irányítást, a finom nevelést. Ha nem ártallják idejüket és fáradságukat serdülő ifjúra és hajlékony lelkű gimnazistára vagy más középiskolai tanulóra fordítani: szüniidőben a közvetlen érintkezés, tanulási időben levelezés útján; vagy ha legalább megrendelik középiskolai tanulóknak, a kik közöttük ismerőseik vagy rokonaik, a „Zászlókat"; ha a megindult mozgalomban anyagi tehetségük szerint is részt vesznek, — akkor nevelnek, toboroznak Szt. Imrének növendékeit, módot nyújtanak azok vallásos és hazafias nevelésére és akkor lesz művelt hívő középosztályunk, lesz katolikus politikánk, lesz katolikus életünk.

Politikai türelem.

Lapunk t. olvasói emlékeznek Sándorfi Nándor lopassói plebános urnak, a néppárt érdemdús lelkes hívének, és a szövetségi ügy egyik legbuzgóbb harcosságának bűnvádi ügyére.

Sándorfi Nándor az 1901. évi képviselőválasztási mozgalmakban jelentékeny részt vett s Rudnyánszky Béla kétszeri bukása nem kis részben az ő fáradságos tevékenységének volt köszönhető.

A galgóczi kerület liberális vezetői ezért akarták őt ártalmatlanná tenni és saját előadásuk szerint, *lestek* Sándorfi-ra, mi módon lehetne hozzá férni.

Följelentették őt tavaly október havában, hogy Vigváron (Veszele) egyik kortesbeszédjében ezeket mondotta az ott összegyülekezett néhány száz választónak:

„A liberalizmus bűn, és a ki a mellett szavaz, annak idején Isten előtt számolni fog; — tudjátok mire célzok.”

A vizsgálatot Sándorfi ellen ilyen nagy bűn miatt természetesen azonnal elrendelték, és a galgóczi vizsgálóbíró nagy erélylyel fogatosította.

A vádnak korona-tanú *Skublics József* földbírtokos, *Skublics Józsefné* szül. Jull Natália (Szalavszky Gyulának közeli rokona) és vigvári jegyző, két paraszt tanúval együtt Sándorfi ellen vallottak, s ezeknek vallomásai folytán a kir. ügyészség vádat emelt Sándorfi ellen, az ugynevezett kancelparagrafusba ütköző vétség miatt, hogy ő a szavazókat *túlvilági büntetéssel fenyegette*.

A nyitrai kir. törvényszék Sándorfi-t, folyó évi június havában, miként azt akkor jelentettük, a vád alól felmentette, mert a meátótanuknak, különösen *Kracsuny István, Bruker Ágoston, Patti Gyula* uraknak, s még néhány paraszt tanuknak vallomásaiból kitűnt, hogy Sándorfi az inkriminált kifejezést nem használta, hanem azt mondotta, hogy a ki meggyőződése ellen szavaz, az Isten és ember előtt számolni fog.

A kir. ügyészség ennek dacára felebbezett a felmentő ítélet ellen, minek folytán az ügyet

a kir. táblán Pozsonyban e hó 16-án tárgyalták, *Porubszky Jenő* táblai tanácselnök elnöke alatt.

Füzesséry főügyési helyettes a vádat fenntartotta és Sándorfi-t elítélni és megbüntetni kérte.

Mérey Lajos védőnek beszédje és magának a vádlottnak fölszólalása után azonban a kir. tábla Sándorfi-t **fölmentette**.

A főügyész helyettes a két egybehangzó ítélet dacára semmisségi panaszt jelentett be, melynek előreláthatólag sikere nem lesz, mert a tényállást úgy a nyitrai Törvényszék, mint a kir. Tábla egészen vádlott mentő tanuinak vallomásai szerint állapította meg.

Mondhatjuk ennélfogva már most ezen ügyre nézve a liberális vezetőknek, hogy: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus!

S azt kérdezzük tőlük, hogy ha ők olyan nagyon liberálisok, miért nincs bennök politikai türelem? Mért akarnak elveiknek fitogtatott tisztasága és kitűnősége helyett erőszakkal és furfanggal győzni? Miért viselnek ilyen háborút a néppárt vezéreiből ellen, mely teljesen méltatlan a magyar politikai közéletnek azon szokásos rendkívüli türelmességéhez, melylyel a választások után minden politikai keserűséget elfelejt?

Hátha most Sándorfi Nándornak eszébe jutna *Skublics József és neje*, és a vigvári jegyző ellen *rágalmazási* pert indítani, vajjon ez előnyre lenne a kívánatos politikai lecsendesedésnek?

Jó lesz a liberális part nyitrai vezetőinek az ő vidéki embereiket nagyobb óvatosságra és több politikai türelemre inteni és tanítani.

Vidéki.

*

Nekünk a fenti cikk kapcsán van egy észrevételünk.

A liberális párt emberei s ezeknek vallomásai alapján a kir. ügyészség és az alsóbbfokú bíróságok jónak látták egy katolikus plebános ellen bűnfenyítő vizsgálatot tartani őt bevádolni és vád alá is helyezni.

Oda ültették őt a *vádlottak padjára!* A papi talárt a megbélyegzés veszélyének és szégyenének tették ki!

Két bíróság ítélete azt mondja, hogy alaptalanul, érdemtelenül.

Miképen adnak ők most *elégítelt* az ártatlanul vádoltnak? Miképen fogják jóvá tenni Sándorfi urnak kellemetlenségeit s azt a sok hercezhurczát, melyeket eltűrni kényszerült?

Szerk.

Levelezés.

Nagy-Tapolcsány ünnepe.

Mult vasárnap okt. 12-én ünnepelték Nagy-Tapolcsányban a Bold. Szűz kegyképe nyilvános tisztelésének 50 éves jubileumát. Ez alkalomra eljött dr. Kohl Medárd, fenszentelt püspök, hogy emelje az ünnepély fényét. A püspök szombaton delben érkezett. Az állomáson a képviselőtestület és nagy néptömeg fogadta s a város polgárainak nevében Fülöp Alajos meleg szavakkal üdvözölte őt. Hosszu kocsisor alkotta a menetet, mely a főterre betorkoló utcán egy díszes diadalkapu alatt a templomba vonult. Itt Szecsányi Vilmos kanonok plebános úr fogadta az érkezőt a kerületi és szomszédos papság élén. Rövid ima és áldás után a nép és fehér ruhás leánykák sorsfala közt vonult a fiatal püspök a plebániára, a hol a papság tisztelgését fogadta. Ebéd után megtekintette az intézeteket, majd a tisztelgő küldöttségeket fogadta. Megjelent az Erzsébet nőegylet küldöttsége, Váray járásbíró, Tóth Lajos főszolgabíró, Kilián Károly posta- és távirafőnök, a tanítói kar Jabornik Károly igazgató vezetése alatt, a kath. olvasókör és a kath. legényegylet küldöttsége. Este az egész város fénytengerben uszott. Igen szépen kivilágítottak Zatkovics Alajos ügyvéd, kinek díszes verandája tarka lampio-

nokban pompázott, továbbá Kilián Károly posta- és távirafőnök, Váray járásbíró, különösen a városháza díszes transzparentekkel tündökölt. Ki kell emelnünk, hogy a zsidók is kivétel nélkül kivilágítottak. Éppen azért felháborodásunkat kell kifejeznünk valamely éretlen suhancz tette felett, ki a zsinagóga ablakait beverte, mert azok nem voltak kivilágítva. Elvégre is, még a zsidók ablakai is csak előzékeny figyelemből világítottak ki; a zsinagóga, mint imahely nem is arra való. N.-Tapolcsány türelmes polgársága elítéli a tettet, melyet csak valamely, a körülményekkel nem ismerős vidéki egyén követhetett el. — Este szemkápráztató lampionos zenészenet indult a girlandokkal díszített plebánia elé. Nagy-Tapolcsány kath. közönsége nevében a piacról Zatkovics Alajos ügyvéd üdvözölte ekkor a püspököt, ki az emelet egyik nyitott ablakából szónokolt a néphez. Ezalatt a templom falánál bengáli lángok gyuladtak ki s a facsoporton át tüneményes látványt nyújtottak. A tömeg közt a tűzoltóság tartotta fen a rendet. Az üdvözlés után a lampionos menetet vig nótákkal járta be a várost, azután eloszlott.

Másnap igen kedvezőtlen idő következett be úgy, hogy a vidék népe csak részben jöhetett el, de így is nemcsak zsufolásig megtöltötte a nagytemplomot de még a templom körül is sűrű csoportokban hemzsegett. A magyar szt. beszédet Guba Pál, privigyei k. r. áldozár tartotta; a tót szt. beszédet ben a templomban Boll János bajnai, kiut pedig Bezák György szolcsányi esperesplebános mondotta.

Dr. Kohl Medárd püspök a papság kíséretében vonult be a templomba. A helybeliek kívül ott láttuk Ikrényi József korosi, Fejérváry Kálmán hrádeki, Hajniss Jusztin závadai, Ehrenguber Győző nadlányi, Boll János nyitrai, Pisztli Károly sárfői, Markovics Ferenc prassici plebános, Haverla József érsekújvári segédlelkész, Zatkovics Béla fővárosi segédlelkész. Guba Pál k. r. áldozár; továbbá a nyitrai egyházmegyéből Bezák György szolcsányi esp. plebános, Cserenyey István nyitrai, Szlauka Károly bittsei segédlelkész és dr. Tóth János Nyit-ráról.

Kohl Medárd legelőbb felszentelte a torony alatt levő új szt. Antal kápolnát, melynek remek oltára, valamint kivitelű szt. Antal szobra egyik kiváló díszet képezi a templomnak. Azután ünnepi isteni tiszteletet tartott, mely után püspöki áldást osztott a templomot zsufolásig megtöltött közönségnek.

Délben fényes ebédet adott a házi úr, Szecsányi Vilmos, melyre az elősorolt lelkészek kivül a városi és megyei hivatalok képviselői meghívást nyertek. A vendégek közt ott volt báró Stummer Ágost kegyúr is. Az első felköszöntőt dr. Kohl Medárd mondotta a pápára, Szecsányi Kohl Medárdra és a primásra, Zatkovics Alajos Szecsányira, Fülöp Kohl Medárdra stb.

A legényegylet Dusinszky Lipót nyitrai karnagy vezetése mellett több nyitrai műkedvelő közreműködésével Ő szentsége XIII. Leo, pápaságának 25 éves jubileuma alkalmából és dr. Kohl Medárd püspök úr tiszteletére hangversenyvel egybekötött Leó-ünnepélyt rendezett.

Nem szorul különös kiemelésre Dusinszky Lipót fellépése, Filberger Vilmos művészileg precíz hegedűjátéka, és egy műkedvelő zongora kísérete, nemkülönben Jakubovics Sándor és Fellner Jakab szerepe. Nemrara Ella k. a.-nak pedig dr. Kohl Medárd illustris vendég ő méltósága különös elismerését és köszönetét fejezte ki. Az ünnepély este 9 órakor végződött „Isten áldd meg a magyart“ éneklése mellett, melyet a közönség állva hallgatott végig. Jelen volt az intelligencia színejava és sokan a polgárok közül.

Az ünnepély után, mely minden tekintetben kitűnően sikerült, az illusztris vendég Korosra utazott Forster Gyula min. tanácsos látogatására.

Ujdonságok.

Püspök úr ő Méltósága a ma esti vonattal érkezett vissza Budapestről, miután részt vett a püspöki konferencián.

Egyházmegyei hírek. Gáli József a zsolnai kerület alesperesévé, Szmda Kálmán kis-ucanjhelyi plebános, helyettes alesperessé, Hátrik János drietomai plebános-helyettes alesperessé és Csulen Mihály teplai plebános czimzetes alesperessé neveztettek ki. — *Az esztergomi főmegyéből:* Budaváry Ágoston sissói adminisztrátor kineveztetett Grinádra plebánosnak, Kniha Constant nagy-tapolcsányi kórházi lelkész Sissóra adminisztrátornak, Kubina János grinádi adminisztrátor pedig a nagy-tapolcsányi kórházba lelkésznek.

Pápai kitüntetés. Benyács István, oszadnicsai h. lelkész, a magyarországi jubileumi római zarándoklat alkalmával kifejtett tevékenységeért ő Szentségétől a „Medaglia di benemerenda“ kitüntetést kapta. Melegen üdvözljük. Szolgáljon az ifju lelkésznek további ösztönzésül buzgó tettekre.

Megyei hírek. Dr. Csenkey Elemér vágujhelyi szolgabíró betegeskedés folytán ez évi november hó végeig szabadságoltatván, távolléte tartamára Rudayánszky György közigazgatási gyakoronok Pöstyéből Vágujhelyre rendeltetett. — Krasesenics Gyula központi közigazgatási gyakoronok pedig Nyitráról Miavára kíségetés végett az ottani szolgabírói hivatalhoz osztatott be.

Kitüntetett fogorvos. Holub Pál, ismert jönevű fogtechnikusnak a jelen évben Bécsben rendezett fogtechnikai kiállításon arannyal és más anyagokkal eszközölt fog-rendellenességek sikerült plombirozásáért *aranyérem* lön odaitelve. Kitüntetett törekvő polgártársunkat e technikai diadala alkalmával melegen üdvözljük.

Eljegyzés. Dr. Ötvös Béla, megyei aljegyző jegyet váltott Filberger Margit kisasszonnyal, néhai Filberger Rezső, nyitrai kereskedő kedves leányával. — Daniél Izidor, helybeli kereskedő jegyet váltott Boxhorn Vilmos nyitrai kereskedő leányával, Laurával.

Esküvő. Reitner Gusztáv nyitrai kir. törvényszéki jegyző tegnapi, okt. 18-án d. e. 10 órakor az irlalmas testvérek templomában örök hűséget esküdött Steffek Jolán, Steffek Ferenc megyei központi irattárnok kedves leányának.

A tanügy köréből. Horváth Gabriella, Horváth József törvényszéki bíró leánya az újvároskai róm. kath., — Zalka Iona, Zalka Lajos megyei hivatalnok leánya pedig a handlovai r. kath. iskolához tanítónőként, Zágonyi János a farkasdi róm. kath. iskolához tanítóul választott meg.

Anyakönyvi kinevezés. Dallos Géza péterfalvi anyakönyvvezető helyettes lemondása folytán ugyanoda Pruszkay Alfréd okl. tanító neveztetett ki anyakönyvvezető helyettesé.

Szabadelvü pártértekezlet. Szirányi György, a szabadelvü pártkör elnöksége nevében összehívta a pártkör tagjait f. hó 28-án este 6 órára a kör helyiségeiben tartandó értekezletre, a melyen a f. hó 29-iki közgyűlés tárgysorozatát fogja megbeszélni.

Hangyerseny. A Toifel-féle „Szarvas“-szálloda nagytermében szerdán sikerült cigányzene volt, mely sok vendéget csalt az étkezőbe. Toifl úr, mint halljuk, minden szerdán rendez ily hangyersenyt vendégeinek szórakoztatására.

Köszönetnyilvánítás. Bende Imre püspök úr jötekonysága. A negyedi róm. kath. egyháztanács nevében legmélyebb hálánkat fejezzük ki kegyelmes kegyurunknak, hogy a főoltár költségeinek fedezésére 1000 (ezer) koronával hozzájárult; és kegyurasága tulajdonát képező középületeinket 1914. évig (1200 koronával) biztosítani kegyeskedett. Kilenc éve kegyurunk, a

hitközség céljaira máris harmincezer (30.000) koronát adományozni méltóztatott. Negyed 1902. okt. 15. Petrovics János az egyháztanács világi elnöke, Szabó Dávid templomatyja, Kubicza Terenciusz plebános.

Új Szent Antal-szobor. A tavalyi esztendőben fényesen restaurált alsóvárosi plébánia templom ékességei mindig szaporodnak, júniusban új oltárt állítottak fel, most új Szent Antal-szoborral gazdagodott a templom. A művészi kivitelű 160 cm. magas szobrot a csinos állványval és a hozzá tartozó imaszámolyokkal együtt *Aujeszky József* úr ajándékozta, evvel is akarván beigazolni vallásos szívet és a szegények iránti szeretetét, hogy ezen szobornál felállított perzselyben összegyűjtött fillérek szegények kenyeret kapjanak. A jó Isten fizesse meg ezen költséges ajándékot, írják lapunknak a plébániáról, hulljon az adományozóra és családjára annyi áldás, a hány szegénynek nyomor fakasztotta könnyét törli le e szobornál begyűlt alamizsna. A szobor ünnepélyes megáldása a mai reggeli istentiszteleten megy végbe, melyet az új kanonok plebános úr végez.

Adakozás a felsőbb leányiskolai ifjusági segélyző-alapra. (Folytatás.) Tanulóink is kezükbe vették a közös sz. ügyet és ők is, alkalomadtán, ismerőseik körében gyűjtöttek. A jelen gyűjtést az I. osztálybeliek eszközölték. *Miklós Laura* I. o. t. ivén adakoztak: N. N. 50 fil., Tombor Kornél 2 kor., N. N. 60 fil., Miklós Arthúr 5 kor., Held Edéné 2 kor., dr. Hávelné 1 kor., Kremerné 1 kor. = 12 kor. 10 fil. — *Reymann Irén* ivén: Babóthy Olivérné 1 kor., Craus Vincéné 1 kor., Bieliczky Elekné 1 kor., Tipula Amália 2 kor., Daniel Józsefné 60 fil., Reymann Vencelné 1 kor., Macher Edéné 50 fil., Simonflnyé 60 fil., Nyeső Endre 1 kor., Pascher Rezsőné 20 fil., Morton Jóssefné 4 fill., Erdős Karolyné 20 fil., Sarlay Józsa 40 fil., Bacsa Istvánné 40 fil., Kotrusz Józsefné 40 fil., Tvrdy Mariska 20 fil. = 10 kor. 54 fil. — *Kupka Anna* ivén: özv. Eyssen Manóné 2 kor., Kovács Vilmosné 50 fil., Mérey Lajosné 1 kor., Verő Arturné 1 kor., Stajhnbél Jakab 40 fil., Voltstajner N. 50 fil., Bakó György 40 fil., Hornyák József 1 kor., Poppelka Jánosné 1 kor., Mérey Dalma 1 kor., Richter Lajosné 20 fil., Schmith Józsefné 40 fil. = 9 kor. 40 fil. — *Csiky Iona* ivén adakoztak: Kondor Lászlóné 1 kor., Molnár Maculla 50 fil., Kappel Belané 30 fil., Herverth Jánosné 3 kor., Szoreties Hilda 60 fil. = 5 kor. 40 fil. Az előbbi gyűjtéssel 842 kor. 44 fil. Nyitrán, 1902. okt. 18. dr. Dudek János igazgató.

A nyitrai kath. legényegylet f. hó 19-én fenállásának huszadik évfordulója alkalmából saját helyiségeiben az egyesület hazalapjának javára színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez: Műsor: 1. Kettő egy ellen. Török J. után előadja Ruzs István; Forgatom a zoltárt, szavalja Jeney István; 3. A képzelt beteg. 1 felv. bohózat, Maszlaghy Ferencétől. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj személyenkint 1 kor.

Közigazgatási bizottság. A folyó hó 14-én tartott közigazgatási bizottsági ülésben különösen említést érdemlő ügy nem került elő. Az alispáni jelentés a nemzetiségi kérdésre vonatkozó részében megemlíti, hogy e téren semmiféle újabb mozzanatot elő nem fordult és hogy a Hlasz című napilap, melynek Dr. Blahó volt a szerkesztője, megszűnt. — A nemzetiségi ügyekben befolyt főszolgabírói jelentések a törvényhatósági bizottság által kiküldött albizottsághoz lettek áttéve.

Rekruták a templomban. Szép és dicsérendő szokást kezd meghonosítani a trenseni katonai parancsnokság és pedig úgy a 71. cs. és k. gyalogezred, mint pedig a 15. m. kir. honvédegyalozezredé. Az október hó elején bevonult ujonckot folyó hó 16-án délután a kegyesrendi templomba vezényelték, a hol Quapil Tivadar segédlelkész exhortát tartott a hadfiaknak. Lehetek ezernél többen, mert a rendes ujonckon kívül a póttartalékos ujonckok is részt vettek az oktatáson. Eddig az volt a szokás, hogy az ujon-

cok csak az „abrichtolás“ után mentek templomba, a mikor az ünnepélyes esküt tették.

Mocsonokiak a vármegyéhez. Mocsonok és Királyi községek képviselőtestülete kérvényt nyújtott be a vármegye törvényhatósági bizottsághoz közlekedési helyzetük javítása iránt. A vármegye vágsellyei járásának ezen két községe, melyek terület, vagyon és népesség tekintetében a járás legjelentékenyebb községeihez tartoznak, súlyos közlekedési bajokkal kénytelenek küzdeni. A kervényben ugyanis felpanaszolják, hogy azon utak közül, melyeken a két község a hivatalos központokkal, Tornóccal, Vág-Sellyével és Nyitrával közlekedik, egy sincs a megyei utak hálózatába felvéve, jóllehet a két szomszéd község évenként átlag 3600 koronát szolgáltat be a törvényhatóság útalapjába, 1867 óta pedig több, mint 115 ezer koronával járult a megyei utak fentartásának költségeihez. Ezen kívül az említett községek igen hosszú vicinális és közdülő utakat kénytelenek fentartatani, úgy hogy az ezen címen felmerülő kiadásaik anyagi erejüket meghaladják. Ezek alapján azt kéri a törvényhatóságtól, hogy ez a tornóc-nyitrai útvonalba beágazó mocsonok-cabaji útvonalat a vicinális utak hálózatából hagyja ki és annak ellenében ezen útiránynak megfelelő vonalat a *a megyei úthálózatba* vegyen fel. Reméljük, hogy a méltányos kérelmet a törvényhatóság teljesíteni fogja.

„Egy jezsuita regénye.“ Ilyen és még nagyobb szenzációt kifejező címek alatt tárgyalta a liberális és a vele testvéri kötelékben álló kazár sajtó Esterházy Jenő gróf, volt jezsuitársasági papnak kilépését a társaságból, melynek a nevezett pap több, mint két évtizeden át tagja volt. A sok mende-mondából és kiszinezett regény-históriából csak annyi az igaz, hogy Esterházy Jenő súlyos betegsége miatt a rendi kötelekből való elbocsáttatását kérte a társaság generalisától, mert mint beteg és hosszú időre munkaképtelen ember nem akart terhére lenni a társaságnak, hanem mint világi pap akar élni, hogy tartózkodási helyét gyógykezelésének igényei szerint szabadon megvalósíthassa magának. A mit a gróf apostaziojáról, házasságáról és a jezsuitársasággal szemben támasztott igényeiről a szenzációban utazó lapok összeirtak, mindaz a mesék országába tartozik. A világgá eresztett koholmányokat maga a gróf f. hó 13-án Párisban feladott és egy budapesti laphoz intézett következő táviratával cáfolta meg: „Tisztelettel kérem — és követelem — a jezsuita rendből való előmenyei és még inkább következményeire vonatkozó és becses lapjába átvett adatoknak, mint merőben koholtaknak mielőbb és feltűnő helyen való helyreigazítását, illetőleg visszavonását. — Esterházy Jenő.“ Nyilatkozott ez ügyben a budapesti jezsuita rendház főnöke is P. Riesz Ferenc, a ki kijelentette, hogy mindazokról a dehonesztáló körülményekről, melyekkel Esterházy Jenő kilépését a lapok összefüggésbe hozták, sem neki, sem a budapesti rendház tagjainak nincs tudomása.

A törvény szelleme. Plósz Sándor igazságügyi miniszter a kolozsvári igazságügyi palota felavatásánál tartott beszédében hangsúlyozta, hogy „nem szabad a bírónak a törvény holt betűjét vakon alkalmazni és azt az igazságot szolgáltatni, melyről azt mondják: „summa jus, summa injuria“ „a bíró az életre legyen figyelemmel, vizsgálja meg az eset összes körülményeit“. „A mai közszellem az ítélezéstől azt kívánja, hogy az a méltányosságtól legyen áthatva, amely méltányosság nem egy homályos, ködszerű fogalom, hanem az esetnek minden körülményeire kiterjedő teljes osztó igazság“. Reméljük, ezek a szép szavakban, írja a Jogtudományi Közlöny, kifejezett szép és igaz gondolatok behatolnak az igazságügy összes tényezőinek felfogásába és az ítékezés magas funkciójának gyakorlatában vezéreszmekül szolgálnak. A bíró ma még nincsen teljesen felszabadítva a „formalismus bilincsei alól“, de reméljük, a törvényhozás úgy a polgári, mint a büntető igazságszolgáltatás terén leveszi ezeket a bilincseket az igazságot osztó kezekről.

Gyujtogatással vádolt rabbi. Gyujtogatás vádja alatt állott e héten a nyitrai esküdtszék előtt Abelesz Zsigmond radosnai birtokos, ki a múlt év november havában két női cseledjét

azzal verte fel álmából, hogy tolvajok járnak a padlásra, s gyertyát gyújtva felküldötte a két cselédleányt a padlásra ő is nyomban követte, azonban esetleges védelmére semminemű fegyverrel sem látta el magát. A padlást átkutatták, tolvajnak azonban nyomát sem találták. A padlást elhagyva, Abelesz utolsóinak jött le. Azután lefeküdtek. Rövid egy óra múlva lángba borult Abelesz háza. Abelesz Zsigmond a ház felgyújtásával egy Machovics István nevű egyént gyanúsított. Később azonban a csendőrök előtt bevallotta, hogy ő maga gyújtotta fel a házat, lévén az az árúkeszletével egyetemben 19,000 koronára biztosítva, így akarván magán segíteni, mert sok volt az adóssága. A csendőrparancsnok előtt beismerte továbbá, hogy megelőző napon a padlás körülbélül 40 cm. hosszú lámpabelet rejtett el és hogy a magtár padlásán egy deszkát feszített fel és oda 30 szál gyufát tett gyújtogatási szándékból, a kérdéses helyeket meg is mutatta a csendőröknek. Vallomásának bementése után szabadlábra helyezték. Azonban röviden ezután tett vallomását ügyvédje által visszavonta, azzal indokolva, hogy mint jámbor orthodox zsidó és képesített rabbi ezen hamis vallomás által akart az elől a szegyon elől menekülni, hogy szombaton által elzárva legyen. A kir. ügyesség Abeleszt gyújtogatás és hamis tanúzásra való rábírás miatt vád alá kérte helyezni. Az ügy f. hó 14-én került esküdszéki tárgyalás alá. A bíróság következőkép alakult: elnök Mazóly Antal, szavazó bírák: Dr. Kovács és Miklósy Arthur törv. bírák, ügyész: Jureczky kir. alügyész, védő Dr. Szegő Zsigmond. Vádlott ártatlannak mondja magát és a vád minden egyes pontjára tud felelni, még a keresztkérdések sem hozzák zavarba. A tárgyalás, melynek számos tanu lett kihallgatva 4 napot vett igénybe. Az Abeleszt a padlásra kísért két cselédleány vallomása jelentéktelen. — felmentek a padlásra tolvajt keresni s mint hogy ott senkit sem találtak, lementek és lefeküdtek aludni. Egyebet nem tudnak. A két béres, kiket Abelesz állítólag hamis tanúzásra csábított, az előbbi vallomásaiktól eltérőleg vallanak. A nyomozással elfoglalva volt csendőrök vallomásai a vád adatainak nagy részét megerősítik. Az esküdszék nem látván a gyújtogatást bebizonyultnak, a vádlottat nem találta bűnösnek, mire a törvényszék felmentette. A kir. alügyész semmiségi panaszt jelentett be.

Ellopott téli kabát. Papsiczky József nyitravármegyei főszámvéve e napokban fiának, Gedeonnak, ki a Charlottenburgi műegyetemen tanul, Nyitráról Charlottenburgba küldött egy csomagot, melyből egy 90 korona értékű télikabátot kiloptak. A károsult az esetet a rendőrségnél bejelentette.

Uj napilap. A fővárost és vidéket elárasztó két filléres lapok, régi ebevezés szerint, krajcáros újságok ellensúlyozására Budapesten „Uj lap” cím alatt ugyancsak két filléres fürge napilap indult meg, mely a selejtes és kozmopolita szellemű két filléres lapokkal szemben a keresztény magyar irányt lesz hivatva képviselni és védelmezni. Az új napilapok főszerkesztője Mihályfi Ákos dr., felelős szerkesztője Gyürky Ödön dr., társszerkesztője Gáspár Imre. Mind a hárman országos névű munkásai a keresztény szellemű sajtónak, kiknek vállvetett működése elé új munkakörükből is a legszebb reményekkel nézünk. Az eleven kis lapot, melyet a vasuti állomásokon is árusítanak, s valószínűleg a vidéki városokban is fognak árusítani, melegen ajánljuk elvbarátaink figyelmébe. Ne vásároljuk többé a Friss Újság és az Esti Lap-féle maszlagos sajtótermékeket, hanem vegyünk „Uj Lapot”, mely érdekesség tekintetében is bármely krajcáros újsággal kiállja a versenyt.

Megyénk vasutja. A kereskedelemügyi miniszter a magy. északnyugati vasut részvénytársaságnak „Nyitra” állomásától Nagy-Emőkén és Lapás-Gyarmaton át a zsitva-völgyi vasut „Verebély” állomásáig, esetleg innen Csiffár, Győröd és Uj-Bars érintésével Léváig vezetendő vasut-vonalra az előmunkalati engedélyt ismét egy év tartamára meghosszabbította.

A holicsi megyebizottsági tag választást már ismételen szemrehányásképp hozták fel nekünk olyanok, a kik vagy rövidlátók, vagy felette naiv ítélőképességgel — dicsekedhet-

nek. Ugyanis ezelőtt vagy három hónappal Holicsou pótválasztás volt s lapunk felelős szerkesztője kérdést intézett oda Burándik István urhoz s tőle azt a választ kapta, hogy a megyebizottsági tag választásnál a néppárt ott nem győzhet, mert ha pontosan emlékezünk, 77 néppárti szavazat ellenében 300 liberális szavazat van ott. — E közben értesültünk, hogy a szabadelvű irányadó körökben elhatározták, hogy ha Holicsou Kondor István, nyitrai püspöki titkár fellép, akkor iránta való figyelemből a szabadelvűek nem állítanak jelöltet. — Miért tették ezt? Azért, mert a jelöltnek — tekintettel állására — akadályokat tenni nem akartak, mert a szabadelvű tagok a megyebizottságban ezidő szerint ugyanis olyan túlnyomó többségben vannak, hogy nem egy, de ötven helyet is minden nehézség nélkül átengedhetnének. — Mi erre megkértük a holicsiakat, hogy ejtsék el — nem, mint vádolnak — a néppárti jelöltet, hanem ejtsék el az ottani néppárti jelöltet, a ki úgy is megbuknék és fogadják el a nyitrai néppárti jelöltet. A holicsi néppártiak, látván kisebbségüket, el is fogadták az ajánlatot s így mintegy 140 szavazattal (beleértve a holicsi falvakat is) megválasztott Kondor István pápai kamarás, néppárti jelölt, mert a liberálisok nem szavaztak. Ha megmarad a holicsi jelölt, a szabadelvűek kivonulnak és annak legfőlegb a bukás dicsősége jutott volna osztályrészül. A mit Holicsou minden józan itéletű ember előre látott volna. Tehát mi nem ajánlottuk Burándik urnak, hogy ejtse el a néppárti jelöltet, de, hogy ejtse el a holicsi néppárti jelöltet, a mit ő el is fogadott, s megválasztását keresztül is vitte.

Közlekedésünk Aranyos-Maróth felé. A ki Nyitráról Aranyos-Maróthra akar utazni, kénytelen kocsin menni, mert a vasuti közlekedés oly rossz, hogy hamarabb ér oda gyalog, mint vasuton. Ha például reggel 7 óra 38 perckor indul valaki Nyitráról, akkor csak d. u. 3 óra 27 perckor ér Maróthra. — ellenben kocsin 2 óra alatt teheti meg az utat. A Nyitráról déli 12 óra 50 perckor induló vonat csatlakozhatnak Surányban a 4414. számú vonathoz, ha ez 1 óra 6 perc helyett 2 órakor indulna, s tekintve, hogy ezen vonat végpontja felé halad, — ezen későbbi elindulásra nézve nem áll semmiféle akadály útjában, de csodálatos eddig a forgalmi hivatalnokok nem jöttek rá. Pedig Ar.-Maróthnak igen nagy összeköttetése van városunkkal. Maróthon egyszerűen nincsenek felsőbb iskolák és így a hivatalnokok — kik ott számosan vannak — kénytelenek gyermekeiket Nyitrán vagy Léván járattatni iskolába Léva városával is igen rossz közlekedése van Maróthnak, a Zsitva völgyi vasut még miúgy nincs összekötve a léva — garamberzenzei vasuttal; aki Lévára akar menni, az kénytelen kocsin utazni legalább is Kovácsig. Városunkra nézve is elege fontos, ha Léva összeköttetésbe lépne a Zsitva völgyi vasuttal, mert akkor közlekedésünk Lévával emelkednék.

A martinique-i katasztrófa. Egy francia tudósnak érdekes leírását közli most a „Stein der Weisen” legutolsó füzeté. A leírás arra a következtetésre jut, hogy a Pelée hegy kitörése sokkal borzasztóbb volt, mint mikor a Vezuv eltemette Herculánomot és Pompeit. A Vezuv akkor hét méter vastag hamutömegekkel árasztotta el Pompeit, mely leszámítva az első nagyobb kőesőt, bizonyára nedves, iszapos állapotban hullott le a városra. A Vezuv kitörése tehát nem gyújtotta fel Pompeit, s oly lassan következett be, hogy a városnak 20,000 lakossága megmenekülhetett. Csak néhány száz ember veszett el, kik betegesen feküdtek, vagy kik a katasztrófa tartama alatt még beemereszkedtek a városba, hogy valamit megmentenek. — A Pelée hegy azonban néhány perc alatt elpusztította a virágzó St. Pierre várost és 40,000 főnyi lakosságát, mialatt izzó hamufelhőt és mérges gázokat lövelt a városra. E szerencsétlenség óriási méreteinek főoka abban keresendő, hogy a főkitörés nem a hegy csúcsán, hanem annak lejtőjén, egy oldalhasadékon történt. A kilóvelt tömegek tehát nem függőlegesen lefelé, hanem vízintesen a város felé repültek, és nem volt idejük, hogy fel és lefelé vezető utjukban kihűljenek, ami a vízgőzökben gazdag kitöréseknél igen hamar történik. A kitörés a szerencsétlen várost egy pillanat alatt elérte változatlan izzó hőségével. A szemtanuk mind azt állítják,

hogy a fekete, villámoktól cikázó óriási felhő csaknem vízszintes irányban rohant a városnak, mintha egy óriási ágyuból lötétek volna a városra, mely porrá tört lávát és felig folyékony izzófehér salakot öntött a városra. A kilóvelt gázok és hamu kezdősebessége legalább kétszer oly gyors volt, mint egy modern ágyulövegé, vagyis másodpercenként 1000 méter. A hamufelhőnek ezen vízszintes repüléséből magyarázható meg azon közvetlen kitört óriási orkan, mely a kikötőben vesztelő hajókat csaknem tönkretette, kéményeiket, árbocaitak összetörte és még ágyukat is kimozdított helyökből. Egészen szokatlan itt a tömeges embergylkosság, amelyhez fogható más kitöréseknél nem lehet találni párját. A kilóvelt forró gázok, melyek más kitöréseknél izzó forróágukat vesznek, itt a 40,000 ember halálának főokát képeztek. A kórházba szállított különben kevés számú szerencsétlen emberen nem lehetett többé segíteni; nem az égési sebek miatt, hanem a beléiekkelt sósav és kénhydrogenium miatt.

Visszaélések cukorrépa átvétel-nél. A nagyszombati cukorgyár tornóci állomáson lévő répa átvéveje e napokban egy gazda ember cukorrépáját csakis 70 kilo szekerenkénti levonással akarta átvenni. Az illető termelő azonban ebbe nem ment bele, mert jól tudta szekereinek pontos súlyát, mivel előzőleg Tornócon lévő szövetkezeti mázsán mérte meg azokat. Az átvéveje nem csak hogy leakarta vonni a szekerekből nagy mennyiséget, de még rosszul is mázsált, a mennyiben a szövetkezet mérlege és az ő mérlege között szekerenként 60 kilg. volt a különbség, azaz a gyáros mérlege 60 kilóval kevesebbet mutatott szekerenként. Az illető gazda, hogy orvoslást találjon ezen eljárás ellen, bepanaszolta az átvévejt a főszolgabírónál. Ezt megneszelte az átvévejt, míg a főszolgabíró kijött a helyszínére, méltányos alapon a termelővel kiegyezett.

Kossuth Ferenc és Mátyás király. Ezen cím alatt a „Hazánk” a következő apróságot hozza. A kolozsvári Mátyás szobor leleplezése alkalmával dr. Perl Alfréd „Mátyás Király Emléklap” cím alatt alkalmi füzetet adott ki, melybe Kossuth Ferenc a következő bírálatot írta Mátyás királyról:

Mátyás király nagy volt, dicső volt, hatalmas volt, de nagysága, dicsősége, hatalma személyéhez voltak kötve; *intézményeket alkotni nem tudott* és a halandó király mindent magával vitt a sírba, nagyságot, dicsőséget, hatalmat... s utána jött Mohács.

1902. szept. 27. Kossuth Ferenc s. k. Erre a bírálatra vonatkozólag egyik olvasónk a következő megjegyzést óhajta közölni:

Kossuth Lajos nagy volt, dicső volt, hatalmas volt, a nemzet bálványja volt... s utána jött Világos, azután — Kossuth Ferenc.

Nyitramegyei gazdák Darányinál. A nyitramegyei cukorrépa-termelők tekintélyes küldöttsége tisztelt Dr. Darányi Ignác földmivélségi miniszternél. Emődy József, a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület elnöke, mint a küldöttség szónoka, élénk színekkel esettelte a sérelmeket, a melyek a cukorgyárosok eljárása által a cukorrépa-termelő gazdákra származnak. Emődy a répatermelők nevében határozottan kijelentette, hogy a gazdaközönség mai elszegényedett állapotában teljesen képtelen arra, hogy a cukorgyárosokat a nyers cukor némi áresése által előidézett jövedelem többletért kárpótolja, legkevésbé pedig teheti ezt az erőszakosság, kizsákmányolás azon módszerei mellett, melyek most jobban mint valaha, napirenden vannak. Annál is inkább, mert a felvidéki gazdákat a *sörárpa* hallatlan árbukása folytán amúgy is százezrekre menő pótolhatatlan veszteség érte. Koldusokon nem lehet meggazdagodni s az ilyféle kísérletet áldás nem követhet. Darányi Ignác, földmivélségi miniszter a tőle megszokott szeretetreméltósággal fogadta a jogos panaszt, elfogadta a benyújtott emlékiratot, mely a konkrét adatokat is részletesen elősorolja s kihatásba helyezte, hogy saját hatáskörében *sürgősen* fog intézkedni. A küldöttség azzal az impresszióval hagyta el az új országház fényes elfogadó termét, hogy rövid időn belül a miniszter által kiküldött *biztosok* fogják az ügymenetet az állomásokon ellenőrizni.

Zárfeleldás. Az állatbetegülések megszüntével az alább megnevezett községekben az elrendelve volt zár feleldatott, és pedig Nyitra-Bajna, Nyitra Kolos, Koros és Tökésujfalun, rag. száj- és körömfájás, Német-Próna és Bajmóc sertésvész, Magyar-Soók és Mocsonok sertésorbanc, Jablonicz, Nyitra-Zsambokréth, Hradist és Mocsonok lépfene miatt.

Irodalom.

Crauford Marion angol írónak több sikerült munkája jelent meg magyar fordításban. **Via Crucis** című regénye édeskedésben méltán sorakozik legjobb regényeivel. A két kötetes mű, melyet jeles szépírónk Sziklay János fordított a kereszties hadak idejének eseményét hozza felszínre. A jeles író annyi pszichológiával festi alakjait s annyi történeti hűséggel mutatja be ezen kor eseményeit, a clairveau-izst. Bernát szereplését, Eleonora királynő rejtélyes szereplését, hogy a regény mindvégig figyelembilincselőleg érdekes. Az érdekes feldolgozás keretében vallásos lelkületű alakokkal találkozunk, akiket megbámulunk, szereplésükből lelki erőt merítünk. A két kötetes mű bérmentve 2 kor. 40 fill. ellenében rendelhető meg: Oktató Népkönyvtár szerkesztésére Budapest VII. Csömöri ut 16. címen. Ugyanott, *Saverny Robert* avagy a kereszties hadak keleten című Regénykötet 1 kor. megrendelhető.

A női kedély istenes, keresztényies képzésére, úgy szintén *elemi, polgári leányiskolák, női praeparandiók, női internátusokban* tartandó szívnemesítő exhortációknak, *művelt keresztény nőknek* a hitatos olvasmányul igen ajánlhatjuk Dr. Trikal József „**Légy gyengéd lélek**” című elmékedéseit. Az iskolaév minden vasárnapjára és ünnepére tartalmaz rövid tartalmas elmékedéseket, a melyek kapcsán úgy a hittanár, mint a ker. nő otthon hozzátartozóinak lelkületét áhítatosan nevelheti. A mű 39 szt. elmékedést tartalmaz 282 oldalon kezdve *Mária nevenapjától* egész *Pünkösd után 3-ik vasárnapig*. A főegyh. jóváhagyással megjelent eszinosan kiállított mű, alkalmi ajándéknak is igen alkalmas. Ára füzve 2 kor. 50 fillér. Megrendelhető az *oktató Népkönyvtár* szerk. címen Budapest VII. Csömöri ut 16. sz. Ugyanott szt. *Cecília* élettörténete is megrendelhető 1 kor.

Megjelent a **Religio** 29-ik száma, a következő tartalommal: *Vezéreszmék és Tanulmányok*: Még egy szó a kath. nagygyűlés kapunyitása előtt. — Az egyház kegyele a holtak iránt. — *Egyházi Tudósítások*: Budapest: Az őszi püspöki konferencia előtt. — Eger: Samassa József érsek ur főp. köszönete. — Tihany: Iskolászentelés és felavatás. — Berlin: A porosz egyetemeken tanuló ifjuság vallási tekintetben. — MeKeesport: (Pa. E.-A. E.-Á.) Fordulat Amerikában élő görög katolikus hitrokonaink pasztorációjában. — *Kath. Nevelés- és Tanításügy*: A magyar katolikus elemi hitoktatás újjászervezéséről. — *Kath. Egyesületi Élet és Közélet*: Az ezidei kath. nagygyűlés ügyében főp. nyilatkozatok. — *Irodalom*: Új-szövegségi bibliai történetek. — Jeruzsálem bevétele. — A külföldi kath. könyvpiac termékei. — *Vegyesek*.

Katholikus levelek egy megtérő nőhöz. Irta Platz Bonifác dr. Budapest, 1902. 8-rét, 169 lap. A tudós szerzőt a katolikus Magyarország eléggé ismeri; a ki még egyéb munkáiban a természettudományok terén védelmezte meg a keresztény álláspontot, e munkájában theologus írónak mutatja be magát s a keresztény katolikus vallás egész rendszerét foglalja össze röviden, világosan és érdekesen, tanítva vitakozva, szemmel tartván mindenütt a női lélek s kedély fölfogó képességeit. E könyvecske a magyar katolikus irodalomban a szó szoros értelmében hézagpótló. Ára 2 korona. Megrendelhető a *Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában*, Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. szám.

CSARNOK.

Adatok a nyitra-városi plebániák történetéhez.

Irta: Vagner József.

(Folytatás.)

A püspök imája meghallgattott: az elvett mag kikelt, növekedett és negyvenegy év óta hoz édes gyümölcsöt. A ki Nyitra multját jelenével összehasonlítja, ha csak ítéletét elfogultság, vagy minden magasabb eszmény iránti gyűlölet nem befolyásolja, megvallani kénytelen: hogy ama szellemi, erkölcsi és hazafias átalakulásban, mely városunk női társadalmában észlelhető, nagy részök van páli szt. Vince leányainak, kik tanítói képesítéseket ugyan emberektől nyerik, de a valódi szeretet, buzgóság és önfeláldozás szellemét

Attól tanulják, Aki mondotta: „Tűzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok hanem, hogy felgyuladjon.”¹ — Állításomat nem szavakkal, hanem hiteles forrásból merített számokkal támogatom:

1861/2-ik tanévtől — 1881/2-ik évig a nevezett testvérek intézetében oktatást nyertek:

	leány	gyermek
1861—2. I—III. osztályban ²	302	ovodában —
1862—3. „ „	287	„ —
1863—4. „ „	366	„ —
1864—5. „ „	345	„ —
1865—6. „ „	362	„ —
1867—8. I—IV. „ „	369	„ —
1868—9. „ „	409	„ 68
1869—70. „ „	397	„ 180
1870—1. „ „	450	„ 163
1871—2. I—V. „ „	481	„ 183
1872—3. „ „	496	„ 193
1873—4. „ „	488	„ 155
1874—5. I—VI. „ „	518	„ 182
1875—6. „ „	516	„ 185
1876—7. „ „	494	„ 185
1877—8. „ „	498	„ 170
1878—9. „ „	528	„ 173
1879—80. „ „	556	„ 168
1880—1. „ „	536	„ 180
1881—2. „ „	530	„ 182

Összesen leány 8928, gyermek³ 2483

Ismétlő és varró iskolába járt 1868/9--1881/2-ig 268 leány.

A ház első főnöknője 1861—1894-ik évig **Sóva Franciska** volt, ki 1900-ban mint pinkafői főnöknő fejezte be érdemekben gazdag életét.1894. óta az intézet **Borbély Sarolta**, volt szobi főnöknő vezetése alatt áll.

Plebániái anyakönyvek.

A kereszteltek legrégibb anyakönyve 1700-ik, a házastulak és meghaltaké pedig 1692-ik évben kezdődik. 1703-ik évi június 16-ikáig az anyakönyvek rovatozott lapon, példás pontosággal vezetettek; júliusban még egy keresztelést irt be Raymanus Mihály plebános; de e naptól december 22-ig nincsenek bejegyzések s az ezután következő keresztelés és haláleseteket már más kéz jegyezte fel. 1704-ik év szeptember haváig többnyire piaristák kereszteltek, a következő év január 1-től, 1706-ik évi március hó 20-ig ugyanazok végezték az összes lelkeszi teendőket. (Sub directione muneris parochialis RR. PP. Scholarum Piarum Baptismata.) 1706-ik évi május 16-tól, 1708-ik évi januárig nem történt bejegyzés; végre 1710-ik évi március 1-től a következő év július 16-ig csak üres lapokra akadunk. E hézagokat eléggé megmagyarázzák az akkori háborus idők, melyek Nyitra város lakóit folytonos rettenésben tartották, kivált midőn azokhoz az 1710-ik évi mirigyvész is járult. Ily szomorú állapotok hatása alatt nem csak a társadalmi, hanem a családi viszonyok is bomlanak, a szokott foglalkozások szünetelnek, a kötelességek teljesítése mellőztetik, a templomok és iskolák üresek, mindenki csak saját biztonságára gondol. Hogy ezek nem pusztá feltevések, tanúsítja a házastulak anyakönyvében olvasható következő feljegyzés: „1704-ik évi szeptember 7-ikén P. Athanáz a S. Trinitate (Dubravka) kegyes tanító-rendi áldozópap, mélt. és ft Szörényi Zsigmond püspöki helynök engedelmével, miután a jelen sanyarú helyzetben a szokott ünnepségek és ajtatosságok egyik templomban sem tarthatók meg, háromszori kihirdetés nélkül megeskette Ivanek Márton becsületes ifjut stb. (siquidem in nulla Ecclesia in hoc afflictissimo satu rerum consvetae solemnitates et devotiones quissent persolvi.) A jelzett időben, a plebánoson kívül, mint keresztelők előfordulnak: 1700. és 1701-ben Szörényi Zsigmond, Schwach György, Rácsay János és Csongrády Ferenc kanonokok; a piaristák közül P. Horváth Imre, P. Zaboljnik Péter és P. Ferenc. 1704. és 1705-ben: P. Bojár Endre házfőnök és P. Dubravka Athanáz, továbbá Erdélyi István székes-

egyházi káplán. — Az anyakönyv második kötete ily címmel kezdődik: „*Matricula Ecclesiae Nitriensis S. Jacobi maioris, comparata per me Stephanum Szabó, Plebanum privileg. regiaeque liberae Civitatis Nitriensis A. 1739. die 1 Aprilis, initio pestiferae contagionis eotum grassantis in hac Civitate.*”

A halottak anyakönyvéből a következő bejegyzéseket közlöm:

1710. dec. 10-én nemes Demeter János ügyvéd, midőn Szentmihályi Ferenc bíró házából, peres ügyek tárgyalása után hazafelé indult, a Kolosváry-féle telek átellenében a Kis-Nyitra vízébe esett és szerencsétlenül belehalt. Nyitrán szent Jakabnál nyugszik.

1713. február 15. Kontyos másképp Nyitrai János, 60 éves pogrányi plebános a szt. Ferenc-rendieknek eltemettetett.

1713. dec. 30. Domanizsai János, gradnai főesperes a székesegyház sirboltjába tétetett örök nyugalomra.

1717. ápril 21. Detrich Ádám, nyitrai plebános, életének 37-ik évében halt meg.

1718. jun. 15. Luley Gábor, Lőrinc nevű mészáros által minden ok nélkül megöletett és a Bold. Szűz nevének segítségül hívása után rögtön meghalt.

1719. máj. 10. temettetett Cívány János darázi lakos, kit Montecuculi német katonája agyonszúrt.

1719. máj. 28-án Szörényi László és Simonovics János kanonokok két szolgáját meggyilkolva találták, kiket 29-én temettem el.

1719. nov. 25. Fárdy Gáspár kanonokot kísérte a káptalan a szt. Ferenc-rendiek sirboltjába.

1720. aug. 1. Szörényi László, 19 éves nemes ifju, ki a bölcséletet Nagyszombatban végezte, a Nyitra vízébe belefult és a ferencesek kriptájába temettetett.

1721. jan. 4. az Úrban elhunyt Simonovics János kanonok és a következő napon a kövesd-hegyi sirboltba helyeztetett.

1722. apr. 1. Meghalt 35 éves korában Kéry György, a püspöki vár gondnoka s a székesegyházi sirboltban nyert végső nyughelyet.

1722. máj. 31-én temették a Bold. Szűz templomának sirboltjába Spátay Gábor, sardikai püspököt és éneklő kanonokot, kit május 27-én delután 2 órakor, könyvei között halva találtak.

1727. máj. 5-én Manó György, nyug. ribéni plebános halt meg Nyitrán.

1735. máj. 22-én temettem a Bold. Szűz templomának sirboltjába báró Apponyi Lázár 9 éves fiát Gáspárt, a Mattyasovszky-féle nemesi tápintézet növendékét.

1737. aug. 2-án temettem Zanetti Kolos, Pálffy ezredének volt kapitányát Párutcáról, ki a szentségekkel ellátva, életének 79-ik évében halt meg.

1738. apr. 20-án temettem nt. Pesthy Imre pogrányi plebánost, ki a ft. káptalan engedelmével a székesegyházi sirboltba helyeztetett.

Befejezésül még egy érdekes keresztelési esetet említek.

(Folyt. köv.)

¹ Szt. Lukács 12. 49.² A tanulók nagy száma miatt az I. és II., utóbb pedig a III. osztály mellett is párhuzamos osztályt kellett nyitni.³ Jegyzőkönyv azon gyermekekről, kik a páli szent Vincéről nevezett ker. szeretet leányainak vezetése alatt nyitrai intézetet látogatják. — Az intézet levéltárában.

TELEFON.

Ch. J. urnak Köpösdön. A községi lakosok erkölcsi magaviseletéről a községi elöljáróság illetékes a bizonyítványt kiállítani s nem a községi képviselő-testület. A rendkívüli közgyűlés a N. testületi tagok ³/₄ részének kívánságára összehívandó ugyan, de csak akkor, ha a községet érdeklő s önrendelkezési joga körébe tartozó ügyre vonatkozó indítvány is előterjesz

teik, a mi ezen esetben hiányzott. — Ha az elüljáróság előbbi magatartásától eltérően s helytelenül járt el, e miatt a rendes közgyűlésen meginterpellálható, esetleg a főbírónál feljelenthető. A korezmák számát a pénzügyigazgatóság állapítja meg, s ez ellen semmit sem lehet tenni. Legfőbb olyan esetben, ha a sok korcsma közrendőri és közkeresetségi szempontból valóban káros, a képviselő-testület azoknak apasztását kérheti a pénzügyigazgatóságnál.

HIRDETÉSEK.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred közérkezési bizottsága részéről 1903. évi január hó 1-től egy évi időtartamra (esetleg hat v. három óra) az alábbi kimutatásban megjelölt hozzávetőleges szükségletnek megfelelő élelmi cikkek szállítása illetőleg biztosítása nyilvános árlejtés útján czéloztatik.

Hozzávetőleges szükséglet 1903. évre.

Élelmi cikkek: Marhahus 36000 kg., disznó zsír 3600 kg., liszt fehér 4-es 24000 kg., liszt barna 7-es 3600 kg., buza dara 1800 kg., rizs 1200 kg., bab fehér 10000 kg., burgonya 4000 kg., só 3600 kg., borsó 4000 kg., cukor 600 kg., mák 840 kg., ecet 1800 liter, hagyma 1000 kg., zöldség 6000 köteg, paprika 240 kg., lencse 4000 kg., árpakása 600 kg.

Általános szállítási feltételek.

1) A cikkekre egyenkint esetleg az összes cikkek (a hús kivételével) együttes szállítására adható be ajánlat, a húsnak másféle élelmi cikkekkel való együttes szállítása ki van zárva.

2) Az árak az ajánlatokban számmal és betűkkel teendők ki. Minden cikkuél külön a legjobb I-ső és közép II-od minőségű árának megjelölése mellett.

3) Valamennyi cikkeknek a szükséglet helyére (honvéd laktanya Nyitra), a húsnak ezenkívül a sátoztáborba való beszállítása a szerződött szállító által díjtanulandó eszközöndő.

4) Az egyes cikkekért netán fizetendő fogyasztási adó valamint minden más adó vagy illeték a szállítót terheli, miért is az árak ezeknek betudásával teendők ki az ajánlatban; továbbá tekintettel a készpénz fizetésre a rabatt (sconto) is feltüntetendő.

5) Az alábbi minta szerinti I koronás bélyeggel ellátott és minden egyes cikk után a kereseti összeg 2%-a a bánatpénzül csatolva, borítékban bepecsételt és az ezred étkezési bizottságára címzett ajánlatok a czéggel megjelölt és bepecsételt minták kíséretében, az ajánlati tárgyalást megelőző napig folyó évi november hó 16-ig déli 12 óráig, a honvéd laktanya földszint 127. számú ajtó alatt (elelmező tiszti), = írásban beadandók.

6) Szóbeli, továbbá későn érkezett vagy utóajánlatok, valamint olyanok, melyek a szállítási feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, el nem fogadtnak.

7) A szállítási feltételek a honvéd laktanyában (földszint 127. számú ajtó) naponta délelőtt 10 órától 12 óráig betekinthetőek.

8) Az ajánlatban világosan felemlítendő, hogy a vállalkozó a szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

9) Elfogadott ajánlattevők kötelesek bánatpénzöket a kereseti összeg 5%-kában megállapított biztosíték erejéig kiegyesíteni, illetők velük a szerződés megkötését fog. — Ajánlati minta a honvéd kaszárnyában megtekinthető.

Nyitra, 1902. évi október hó 13-án.

A m. kir. 14. honvéd gyalog ezred nyitrai közérkezési bizottsága.

Értesítés!

Van szerencsém a t. c. közönséget értesíteni, hogy **f. é. október hó 10-től kezdve a legújabb és legkitűnőbb sör**

Szt.-György-sör

fog szállodám termeiben kiszolgáltatni. A sör mindenkor friss minőségben lesz kapható.

Ára: egy korsó 30, egy pohár 18 fillér.

Mivel nálam csak egy fele sör van csapon, minden keverés ki van zárva.

Kitűnő minőségű asztali borom a melylyel Nyitrán senki sem versenyezhet, **Petrovics utcai kimérőmben** kapható. **Ára literenként 68 fillér.**

Kiváló tisztelettel **Toifel József.**

2-2.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szagatást a testben. 5. Szeliden mozdítja elő a székletet s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőgést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrak, megfagyott s megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szagatást, közhényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldeték széjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásánál, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontpedések, vágás, szúrás, lovás és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál, végre pokolyar, körömféreg, körömgöyülés, a lábna járásközből történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyet és cöveg: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „örangyalhoz“ Pregradában, égetve.**

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magáa viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógyosztár“ Pregrada

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasöt

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Ré z g á l i c o t (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

1.000.000
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az 55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:
1.000.000 korona.

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
2 " "	50000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
1 " "	30000
1 " "	25000
1 " "	20000
1 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
903 " "	1000
1528 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4850 " "	170
4850 " "	130
100 " "	100
4350 " "	80
3350 " "	40
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizelendők.

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Kilencz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyek kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459.000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt	—,75	vagyis	1.50 korona
egy negyed (1/4) "	1.50	"	3.— "
egy fél (1/2) "	3.—	"	6.— "
egy egész (1) "	6.—	"	12.— "

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonban, de legkésőbb

f. é. október hó 26-áig bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

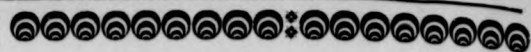
Főáruházi osztálysorsjáték osztályai: **Főüzlet: VI., Teréz-körút 46 a. Fiókok: 1. Váci-körút 4. 2. Múzeum-körút II. 3. Erzsébet-körút 54.**

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ kor. összegben utánvételezni kérem — postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyekben (bélyegeken). — A nem tetsző törleendő!

Pontos cím: _____

Dr. Högyes-féle
hygienikus asbest betét talpak.

Szabadalom az egész világon.

Nincs többé lábfájás!

Aki cipőt a dr. Högyes-féle imprágnált asbest betét-talppal ellátja, annak nincs többé tyukszeme és elmulik a lábizzadás. Megvédi a lábat hideg ellen stb. stb.

Az általam készített cipők kívánatra asbest-talppal láttatnak el. Az asbest-talpak, mint e gyártmány egyedüli elárusítójánál, csakis nálam kaphatók Nyitrán.

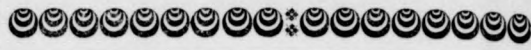
Ajánlok egy próbát az asbest-talppal, illetőleg egy pár cipőt nálam ilyenell ellátva.

Kiváló tisztelettel

Sulgan András

cipő-üzlete

Nyitrán, Vármegye-utca 10.

„Védjegy.”

A római, ostendei, londoni és párisi kiállításokon aranyéremmel, díszkeresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértess gyógyszerész féle

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrűmódszerre (massage). Kétféle sikerrel használhatók: *kőszvény, csúsz, meghúlések ellen, bémulások, ficamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-görcs, rosszullét, fejfájás stb. ellen.* Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. **Valódi** csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Einzigler József és társa* uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen: **Vértess L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.**

Vértess L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

Jó és olcsó órák
3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrad János
órágyár és aranyemlék kivitelei háza **Brüx**-ben (Csehország)

Jó nickel-remontóir-óra	3 frt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra	5 frt 80 kr
Valódi ezüst lánc	1 frt 20 kr
Nickel ébresztő óra	1 frt 95 kr

Cégem a császári és kir. sassal van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (26—53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.